

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује О. Д. Б. О. Р.

БРОЈ 10 лепта

ПОСЛЕДЊИ ДОГАЂАЈИ

Оптимизам или песимизам

Последњих дана одиграла су се два догађаја, који су изазвали код Савезника одлуке и мере од великог значаја по што скорји исход рата. Користећи се изванредним околностима, Аустро-Немци су извршили офанзиву против Италије и успели су да продру до линије реке Пиаве, на коју су се Италијани повукли. Савезничке конференције, држане у Рапалу регулисале су питање одбране Италије, као и одавно покренути проблем јединства фронта. Англо-француске трупе стигле су у помоћ италијанским армијама и заузеле су већ одговарајуће положаје. Према последњим коминикеима, непријатељска офанзива на Пиави заустављена је. Чине се припреме за велику битку, која ће решити судбину италијанског војштва. Аустро-немачки притисак ослабио је знатно, и како по свему изгледа, непријатељ се устеза, да се упусти у одлучну битку. Он осећа, да је главни циљ промашен, јер није успео да изазове буну у земљи, као што је очекивао. Од доласка англо-француских трупа, а нарочито од успостављања јединства фронта, постало му је јасно, да су и војнички успеси остали без одлучних резултата.

Пуковник Фејлер, угледни швајцарски војни критичар, који је у низу чланака предвидео аустро-немачку офанзиву против Италије, вели сад, да је се ситуација знатно разбистрила. Он се поверењем гледа у даљи развој догађаја, и не верује, да ће непријатељ смети да настави своје напоре, нарочито из разлога, што не сме ризикувати велики губитак ефектива. У истом смислу изразио се и пуковник Репингтон у »Тајмсу«. Али, најкарактеристичнија је изјава »Берлинер Тагеблатта«, у коме познати капетан Персиус указује на све могуће опасности од даљег надирања у Италији. Он скреће пажњу на могућност, да се од италијанског фронта, који раније није много невоље за-

давао генералштабу, створи опасан и страшиан фронт, као што је западни. Страх Персиуса је појмљив после мера, које су Савезници предузели.

С обзиром на све ове околности, може се сматрати, да је италијанска криза изишла из акутне фазе. Брзе и солидне мере Савезника успеле су, да ситуацију изгледа и поправе. Данас Аустро-Немци имају да рачунају са јаким отпором удружених Савезничких снага, које ће бити кадре да сваки њихов покушај осујете.

Други догађаји, који су били тренутно изазвали песимистичка расположења код извесних људи одиграли су се у Русији. Они су се завршили онако, као што се могло очекивати. План максималиста да се дочепају власти и да спроведу наказан сепаратан мир пропао је коначно. Керенски је задобио сјајну победу над максималистима и успео је да дефинитивно учврсти Провизорну владу. Акција и утицај максималиста на прилике у Русији може се сматрати као ствар прошлости! Немачка се и овде преварила у рачуну, јер су у неравној борби њени агенти претрпели потпун пораз. Постигнут је сасвим негативан резултат. Ток и развој догађаја показао је да су руски народ и војска верно и непоколебљиво одани идеји настављања рата до краја. Они су потпомогли Керенског у његовој идеалној борби и извојевали му победу. Немачки маневри зближили су само још више руски народ, који је сад опет прокламовао, да остаје веран свима својим обавезама и уговорима и да је решен, да истраје у борби до краја. Победа Керенскога даје најлепше наде за будућност. Она нам даје разлога, да у врло скором времену дочекамо обнову славних подвига из времена Брусиловљеве офанзиве.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Рим, 3. Из Мексика телеграфски: Председник републике послао је у Европу, у поверљивој мисији

министре Тавала и Антионија Манера. Они ће посетити Италију, Француску и Енглеску.

Париз, 3. Пошто је парламент изгласао неповерење садашњој влади г. Пенлеве је поднео оставку кабинета коју је председник републике усвојио. У овдашњим политичким круговима верује се да ће Клемансо образovati кабинет.

Берн, 3. »Форверц« говорјећи о политичкој кризи саветује кајзера да избере једног под-канцелара који ће бити достојан нације и добро виђен код народа. Исти лист позива фон Мајера да заузме положај под-канцелара док »Берлинер Тагеблатт« тврди противно изnoseћи да фон Мајер није способан да узме икакву одговорност.

Берн, 3. Образована је у Немачкој нова странка »Народна лига за слободу и отаџбину«. Њен је циљ да се бори противу пропаганде пангерманиста. Творац новог друштва је католички посланик из Есе-на, Гисебер, председник синдиката хришћанских радника.

Лондон, 3. Г. Лојд Џорџ изјавио је прејуче у Доњем Доуму о дужностима новог ратног савета који ће бити са седницом у Версаљу: Он неће имати извршну власт. Владе ће увек бити управљачи стратегијских покрета. Ратни ће савет надгледати све фронтове, имајући као помоћно средство документа које ће штабови достављати, он ће координирати планове и ако је потребно израђивати планове за вођење рата.

ФРАНЦУСКА КРИЗА

Пад владе г. Пенлевеа

Париз, 3. новембра.

Решење министарске кризе постало је доста деликатно услед одсуства тачног означања узрока, који су изазвали пад кабинета г. Пенлевеа. Радикали и социјалисти решили су на једном скупу да се не успротиве одлагању интерпелације под условом да се датум дискусије утврди. Ситуација би се била поправила, да није Пенлеве изазвао нерасположење парламента својим одговором односно инцидента Амбреи и да није хтео да утврди датум интерпелације за 17. новембар који се учинио парламенту сувише далек. Сви политички кругови

једнодушни су у томе, да је потребно усредсређивање свих напора Савезника и да на челу управе буде шеф, кадар да изведе јединство у унутрашњој и спољној политици. Ренодел пише: »Ми тражимо ратну владу, која ће бити човек од воље и одлучности, кадар да даде енергичну дирекцију вођењу рата«.

ИЗ »ВЕЛЕ КЊИГЕ«

Бр. 65.

Службена забелешка главног начелника министарства спољних послова.

Атина, 7. јуна 1916.

О предаји утврђења Рупел, званично акта бугарске владе која су предата

Министарству не спомињу ништа о враћању. Ограничавају се на изјаву да ова окупација неће дирати у суверена права Грчке. Али пошто ми је г. Председник доставио да има у рукама акта која обећавају враћање овог утврђења од стране Немачке и Бугарске, замолио сам га пре неколико дана да ова акта депонује у званични досје Министарства. Г. Председник ми је одговорио да ће то учинити у годно време. Данас сам опет подсетио на потребу тога депонована, ваљод и на потребу да се завезде протокол о предаји утврђења Рупел, протокол који још није предат одељењу. Г. Председник поновио је и опет обећање да ће депоновати ова акта.

ЈУГОСЛОВЕНИ ИЗ АМЕРИКЕ

Дочек добровољаца у Марсељу

После овога командант 1. војне области одговорио је на горњи поздрав овим речима:

Драги мој друже,

Оцртајући слику без сумње до сада најверистицији, ви сте покренули страховите осећаје који су потресли наше душе када смо сазнали детаље приликом повлачења српске војске.

Ми смо прихватили измучене и напаћене ваше војнике, који су у дугачким поворкама силазили са албанских планина, тако негостољубивих за вас, и клањајући се са поштовањем пред овим побеђеним али не и обескураженим ратницима, ми смо поверили бригу лепоме небу Француске и нашим болничаркама, пуним дивљења и живости за ваше војнике, да се са пијететом олакшају ваше моралне муке, превију и излече ваше ране. А кад су се ови дивни војници повратили у живот, понова су са нама ушли у борбу противу завојевача нашег светог огњишта.

То је било правично, то је било природно; сетите се тога, али нам немојте благодарити, јер смо већ од давних времена ми имали узвишених разлога да волимо српски народ.

Седмдесетих година Кнез Петар од Србије, ваш љубљени Краљ, бораше се противу Немаца у нашим редовима; тада, кад непријатељ објашњаваше целом свету да је отаџбина Француза изчезнута, тврдећи

накосно да смо морално, знаствено и војно пропали, ви нам и на даље остадохте верни.

У мислима наших писаца ваши држављани потврђиваху своје наде. Ви сте децу вашу поверили нашој настави, јер у нашим школама права, медаљине и војних наука сретали смо ваше синове, који су напојени вашим идејама уздигли високо пламен ваших аспирација, вашу ватрену вољу и веру да ћете остварити праведни и потребни повраћај Велике Србије. Србија и Француска патиле су од исте ране; у овој заједници гробова и нада већ су биле тесно везане наше две отаџбине. Лош један пут, немојте нам благодарити.

Сада пак придолазе синови ваше браће, који побегоше са своје родне груде да потраже живота у Америци, земљи слободе и Великој Републици, у којој су људи моје теверације тражили примере и поуке за наш живот, у овој великој нацији чија војска поред наше и војске наших племенитих и верних савезника Енглеза, Белгијанаца, Италијана, Румуна и Руса пристиже да се бори за независност до крајњег разрачунавања и до трепћућа неумољиве правде и заслужене казне за непријатеља.

Вама, млади добровољци, упућујем још две речи: ви знате разлоге са којих се борите и због којих морате побетити. Од Солуна до Београда ви ћете наћи кривим словима исписана и

мена хероја које треба осветити.

— Свршиће се —

У РУСИЈИ

Петроград, 3. Рајтсерово агенција јавља: Керенски је узео власт у своје руке и господар је готово целог Петрограда. Телеграф је под његовом контролом. Москва је седнице Провизорне владе. У петроградској штампи објављени су декрети Керенског. Листови признају да је покрет Болшевици пропао. Целом Русијом, сем једним малим делом Петрограда, управља Провизорна влада. Каледин је диктатор јужне Русије. Наредбе Провизорне владе потписују: Керенски, Корнилов и Каледин. Путници причају да су у моменту када су отпутовали из Петрограда, отпочеле борбе између становништва и Болшевици. Они су тучени и Летња Палата им је одузета. Савезнички посланици предузели су своје дипломатске веле са Керенским.

Париз, 3. Немци признају да извесна места на немачком фронту у Русији бране неколико артиљеријских одлења и неколико немачких чета.

Петроград, 3. Ленин је успео да побегне са шефовима максималиста, али Керенски се нада, да ће их све ухапсити. Цела војска је уз Керенског.

НЕМАЧКИ МИР

Једна занимљива брошура

Цирих, 3. новембра.

Немачки главни генералштаб растурио је недавно међу своје трупе у рововима једну брошуру, у којој помоћу цифара доказује за Немачку потребу да закључи победнички мир по коме би Савезници имали да плате ратне трошкове. Ту се истиче, да би стату кво анте значно за Немачку страховити пораз, јер већ има 120 милијарди ратних трошкова. Ако се томе додаду ратне пензије, добија се цифра од 200 милијарди, не рачунајући изгубљене колоније.

Кад би се примила Шајдеманова теза мира »без анексија и одштета«, сваки Немац би имао да плати преко 2000 марака.

Међутим Немачкој је потребан брз мир она мора учинити немогуће, да га постигне. Ради тога, ако је потребно, мора се све жртвовати. »Ми мора-

